

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 30.9.2020
SWD(2020) 303 final

DOKUMENT TA' HIDMA TAL-PERSUNAL TAL-KUMMISSJONI

**Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt
Kapitolu għall-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fid-Danimarka**

Li jakkumpanja d-dokument

**KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,
LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-
KUMITAT TAR-REĠJUNI**

**Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt
Is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fl-Unjoni Ewropea**

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 302 final} - {SWD(2020) 304 final} - {SWD(2020) 305 final} -
{SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} - {SWD(2020) 308 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

RIASSUNT

Il-ġudikatura Daniża tgawdi minn livell perċepit għoli ta' indipendenza u fl-2019 ittiehdu xi passi biex jittejjeb aktar il-qafas għal miżuri dixxiplinari u r-responsabbiltà tal-imħallfin. Is-sistema ġudizzjarja hija kkaratterizzata minn livell tajjeb ta' effiċjenza, minkejja żieda żgħira fid-"disposition time" f'dawn l-aħħar snin. Fl-istess hin, il-partijiet ikkonċernati qajmu xi tħassib dwar in-nuqqas ta' riżorsi suffiċjenti u għad fadal xi sfidi fir-rigward tad-digitalizzazzjoni tal-ġudikatura. Diversi inizjattivi mill-Gvern u mill-Amministrazzjoni Nazzjonali tal-Qrati għandhom l-għan li jindirizzaw dawn l-isfidi, inkluż permezz ta' proġett li juża għodod diġitali biex jimmonitorja t-tul medju tal-kawżi pendenti.

Skont stħarriġ, id-Danimarka hija meqjusa bhala waħda mill-pajjiżi l-anqas korrotti fl-UE u fid-dinja. Għalkemm id-Danimarka m'għandha l-ebda strateġija jew aġenzija ddedikata kontra l-korruzzjoni, hija stabbiliet Forum Kontra l-Korruzzjoni li jtejjeb il-koordinazzjoni għall-awtoritajiet biex jipproduċu l-arrangamenti tagħhom stess kontra l-korruzzjoni. L-istituzzjonijiet pubbliċi Daniżi bnew reputazzjoni għal amministrazzjoni trasparenti u qafas ta' prevenzjoni tal-korruzzjoni affidabbli u funzjonali. Aspett ċentrali tas-sistema ta' integrità huwa l-livell baxx ta' formalizzazzjoni tar-regoli kontra l-korruzzjoni dwar l-etika u l-integrità, bi fteit regolamenti u miżuri ta' kontroll biex tiġi evitata l-korruzzjoni, b'mod partikolari għal funzjonijiet eżekuttivi ewlenin. Ir-rekord tad-Danimarka tal-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet internazzjonali reċenti, b'mod partikolari dwar il-finanzjament tal-partiti politiċi u s-sorveljanza tal-membri tal-Parlament, huwa limitat.

L-awtorità regolatorja nazzjonali tal-media, il-Bord Daniż tar-Radju u t-Televiżjoni, topera b'mod indipendenti u għandha struttura organizzattiva bsahħitha. Ma hemm l-ebda liġijiet speċifiċi li jirregolaw it-trasparenza tas-sjieda tal-media iżda r-Registru Kummerċjali Ċentrali jista' jintuża biex jaċċessa xi informazzjoni. Ġew introdotti ċerti eċċezzjonijiet għall-Att dwar l-Aċċess għad-Dokumenti Amministrattivi Pubbliċi, li parzjalment jillimitaw id-dritt għall-aċċess għall-informazzjoni fil-prattika. Ġiet stabbilita Kummissjoni speċifika dwar il-Libertà tal-Espressjoni bil-għan li tippromwovi d-dibattitu dwar il-qafas u l-kundizzjonijiet ġenerali għal-libertà tal-espressjoni, libertà li hija protetta mill-konstituzzjoni u li diġà tibbenefika mir-robustezza tat-tradizzjoni demokratika u tal-istituzzjonijiet fid-Danimarka.

Is-sistema ta' kontrolli u bilanċi hija kkaratterizzata minn proċess inklużiv għall-promulgazzjoni ta' leġislazzjoni b'qafas komprensiv għat-tnejn ta' leġislazzjoni, inkluża l-konsultazzjoni tal-partijiet ikkonċernati. L-Ombudsman Parlamentari għandu rwol stabbilit sew fl-iżgurar tas-sorveljanza fuq id-deċiżjonijiet tal-awtoritajiet pubbliċi. Kampanji reċenti mill-Amministrazzjoni Nazzjonali tal-Qrati għandhom l-għan li jżidu l-għarfien dwar l-importanza tal-istat tad-dritt u tar-rwol tal-ġudikatura, inkluż permezz ta' filmati edukattivi, kurrikuli għall-għalliema u sit web iddedikat għall-ġurnalisti. L-Istitut Daniż għad-Drittijiet tal-Bniedem jiżgura l-involviment ta' firxa wiesgħa ta' organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili permezz tal-Kunsill tad-Drittijiet tal-Bniedem, li għandu funzjoni konsultattiva ewlenija.

I. IS-SISTEMA ĠUDIZZJARJA

Is-sistema ġudizzjarja Daniża tikkonsisti minn 24 qorti distrettwali, żewġ qrati għolja (qrati tal-appell) u Qorti Suprema, kif ukoll żewġ qrati speċjalizzati¹. L-amministrazzjoni Nazzjonali indipendenti tal-Qorti hija responsabbli għall-amministrazzjoni u l-iżvilupp tal-qrati, li tinkludi l-allokkazzjoni tal-baġits tal-qrati u l-ġestjoni tal-bini u tas-sistemi tal-ICT. Il-Kunsill għall-Hatriet Ġudizzjarji indipendenti² jagħmel proposti mhux vinkolanti għall-hatra ta' mħallfin fil-Ministeru tal-Ġustizzja, li mbagħad jipproponihom għal hatra formali mill-eżekuttiv (ir-Regina)³. Jiġi propost imħallef wiehed biss għal kull post vakanti mill-Kunsill tal-Hatriet. Ma kienx hemm każijiet li fihom l-eżekuttiv ma segwiex il-proposta tal-Kunsill għall-Hatriet. Għat-trasparenza, il-Kunsill tal-Hatriet Ġudizzjarji joħroġ stqarrija għall-istampa meta jagħmel il-proposta tiegħu għal post battal. Is-Servizz tal-Prosekuzzjoni huwa istituzzjoni awtonoma li taġixxi taħt is-superviżjoni tal-Ministeru tal-Ġustizzja u li huwa mmexxi minn Prosekutur Ġenerali⁴. Il-Kamra tal-Avukati hija l-korp indipendenti li jirregola l-professjoni legali u li jiżgura l-indipendenza tagħha⁵.

Indipendenza

Il-ġudikatura tgawdi minn livell għoli hafna ta' perċezzjoni ta' indipendenza. B'mod ġenerali, 86 % tal-pubbliku ġenerali u 80 % tal-kumpaniji jqisu li l-indipendenza tal-qrati u tal-imħallfin għandha tkun "pjuttost tajba jew tajba hafna", b'percentwal notevolment għoli mill-pubbliku ġenerali (41 %) meta wiehed iqis l-indipendenza bħala "tajba hafna". Dawn iċ-ċifri kienu ġeneralment stabbli f'livell għoli mill-2016 għall-pubbliku ġenerali u huma konsistenti bl-istess mod għan-negozji mill-2010⁶.

Ittiehdu diversi miżuri biex jissahhah il-qafas ta' responsabbiltà għall-imħallfin u s-salvagwardji tiegħu. Jeżistu żewġ tipi ta' miżuri dixxiplinarji għall-imħallfin: il-presidenti tal-qorti jistgħu joħroġu twissija lil imħallef għal negliġenza jew traskuraġni fil-prestazzjoni tiegħu, filwaqt li l-Qorti Speċjali tal-Akkuża u r-Revizjoni⁷ tista' toħroġ twissijiet, timponi multi u f'każ ta' mġiba hażina hafna, tkeċċi mħallef jew tissospendih jekk ikunu ġew istitwiti

¹ Il-Qorti Marittima u Kummerċjali u l-Qorti tar-Registrazzjoni tal-Art. CEPEJ (2020), Studju dwar il-funzjonament tas-sistemi ġudizzjarji fl-Istati Membri tal-UE.

² Il-membri jinhatru mill-Ministru tal-Ġustizzja u jkunu jikkonsistu minn imħallef tal-Qorti Suprema wiehed u minn imħallef tal-Qorti Għolja wiehed proposti mill-qrati rispettivi, imħallef tal-Qorti Distrettwali wiehed propost mill-Assoċjazzjoni tal-Imħallfin, avukat wiehed propost mill-Kamra tal-Avukati u żewġ rappreżentanti tal-pubbliku ġenerali proposti mill-Gvern Lokali tad-Danimarka u l-Assoċjazzjoni Daniża tal-Edukazzjoni tal-Adulti.

³ Bl-eċċezzjoni tal-president tal-Qorti Suprema, li jintgħazel u jinhatar direttament mill-Qorti Suprema skont procedura interna. Barra minn hekk, fir-rigward tal-membri tal-Qorti Suprema, il-liġi tistabbilixxi procedura speċjali li taħtha, qabel ma tiġi kkonfermata l-hatra, l-kandidat magħżul mill-bord tal-hatriet jiġi eżaminat minn imħallfin tal-Qorti Suprema.

⁴ Il-Prosekutur Ġenerali jinhatar mill-eżekuttiv (formalment ir-Regina) wara rakkomandazzjoni tal-Ministru tal-Ġustizzja wara l-approvazzjoni tal-Bord tar-Reklutaġġ tal-Gvernijiet u jista' jitkeċċa wara rakkomandazzjoni motivata mill-Ministru tal-Ġustizzja (f'dan il-każ tal-aħħar ir-rakkomandazzjoni tiġi ppreżentata direttament lir-Regina).

⁵ L-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja, it-Taqsima 15.

⁶ Il-Figuri 44, 46 u 48, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020. Il-livell ta' perċezzjoni ta' indipendenza ġudizzjarja huwa kategorizzat kif ġej: baxx hafna (anqas minn 30 % ta' dawk li wiegħbu jipperċepixxu l-indipendenza ġudizzjarja bħala tajba u tajba hafna); baxx (bejn 30 u 39 %), medju (bejn 40 u 59 %), għoli (bejn 60 u 75 %), għoli hafna (aktar minn 75 %).

⁷ Il-Qorti Speċjali ta' Akkuża u ta' Revizjoni hija magħmula minn Qorti Suprema wahda, il-Qorti Għolja u l-Qorti Distrettwali kull wiehed, avukat u professur tal-liġi, maħtura mill-eżekuttiv dwar in-nomina mill-ġudikatura (għall-imħallfin membri) u l-Kamra tal-Avukati (għall-avukat).

proċedimenti kriminali kontra l-imħallef⁸. Mill-2019, twissija mogħtija minn president tal-qorti tista' wkoll tiġi appellata quddiem il-Qorti Speċjali tal-Akkuża u r-Revizjoni⁹, biż-zieda ta' salvagwardja addizzjonali mas-sistema, li hija konsistenti mar-rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill tal-Ewropa¹⁰. Din ir-riforma ġiet attivata fost l-oħrajn mill-Assoċjazzjoni tal-Imħallfin, fuq il-bażi ta' każ speċifiku li fih imħallef kien irċieva twissija minn President li l-imħallef ikkunsidrat bħala infondat, iżda ma kellu l-ebda possibbiltà ta' rieżami. Żvilupp rilevanti ieħor rigward il-qafas ta' responsabbiltà għall-imħallfin huwa l-adozzjoni mill-Assoċjazzjoni tal-Imħallfin (f'kooperazzjoni mal-Amministrazzjoni Nazzjonali tal-Qrati) ta' kummenti interpretattivi ta' spjegazzjoni lil-linji gwida etiċi għall-imħallfin. Il-kummenti, adottati fl-2019, jispeċifikaw aktar il-linji gwida etiċi għall-2014 għall-imħallfin billi jipprovdu eżempji konkreti għall-applikazzjoni tagħhom. Dan iwieġeb ukoll għal rakkomandazzjoni mill-Grupp ta' Stati kontra l-Korruzzjoni (GRECO)¹¹.

Is-setgħa tal-Ministru tal-Ġustizzja li johroġ struzzjonijiet lis-servizz tal-prosekuzzjoni f'każijiet individwali hija akkumpanjata minn salvagwardji u mhux użata fil-prattika. Skont l-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja, il-Ministru tal-Ġustizzja jista' johroġ linji gwida ġenerali għal kif il-prosekuzzjoni twettaq il-kompiti tagħha, kif ukoll tagħti struzzjonijiet lill-prosekuturi f'każijiet individwali, li jistgħu jinkludu struzzjoni li ma ssirx prosekuzzjoni.¹² L-istruzzjoni trid tinħareġ bil-miktub, tkun motivata, u tintbagħat lill-Ispjaker tal-Parlament bil-miktub¹³. Fil-prattika, skont l-awtoritajiet, jidher li kien hemm każ wieħed biss ta' tali struzzjoni mill-Ministru tal-Ġustizzja, li seħħ fl-1995, fejn il-Prosekutur Ġenerali kien ineligibbli li jagħti struzzjoni minhabba kunflitt ta' interess. Din il-prattika, flimkien mas-salvagwardji legali fis-seħħ, jidher li jimmitigaw ir-riskju għall-awtonomija tal-prosekuzzjoni¹⁴. Wara l-każistika reċenti tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea dwar il-Mandat ta' Arrest Ewropew¹⁵, l-eżistenza ta' dan id-dritt ta' struzzjoni wasslet lid-Danimarka biex fl-2020 tbiddel il-proċedura tagħha għall-ħruġ ta' tali mandati ta' arrest¹⁶.

⁸ Id-deċiżjonijiet mill-Qorti Speċjali tal-Akkuża u r-Revizjoni jistgħu jiġu appellati quddiem il-Qorti Suprema. L-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja, it-Taqsima 48-49.

⁹ L-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja, it-Taqsima 48a.

¹⁰ Ir-Rakkomandazzjoni CM/Rec (2010)12 tal-Kumitat tal-Ministri tal-Kunsill tal-Ewropa, paragrafu 69. Ara wkoll is-sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-25 ta' Lulju 2018, LM, C-216/18 PPU, paragrafu 67.

¹¹ GRECO Fourth Evaluation Round, ir-Rakkomandazzjoni v, li GRECO issa tqis li hija implimentata b'mod sodisfaċenti. GRECO Fourth Evaluation Round - *Interim Compliance Report*, p. 5. Ara wkoll QEDB, is-sentenza tad-9 ta' Jannar 2013, *Oleksandr Volokov vs l-Ukrajna*, ir-Rikors Nru 21722/11, §§ 175-179.

¹² L-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja, it-Taqsima 98(3). B'mod separat, hemm każijiet li fihom il-Ministru tal-Ġustizzja jrid bil-liġi jiddeċiedi jekk każ għandux jiġi pproċessat jew le, inkluż għal reati relatati mat-terroriżmu, tradiment u reati kontra l-istat, l-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja, il-Kapitolu 12.

¹³ Il-Figura 55, Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020.

¹⁴ Skont ir-Rakkomandazzjoni Rec(2000)19 tal-Kumitat tal-Ministri tal-Kunsill tal-Ewropa, paragrafu 13(d), "fejn il-gvern għandu s-setgħa li jagħti struzzjonijiet li jharrku każ speċifiku, dawn l-istruzzjonijiet għandhom iġorru magħhom garanziji adegwati li t-trasparenza u l-ekwità huma rispettati skont il-liġi nazzjonali". Fir-rigward tas-salvagwardji, paragrafu 13 (il-punti d u e).

¹⁵ Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tas-27 ta' Mejju 2019 fil-Kawzi Magħquda OG , C-508/18 u PI , C-82/19 PPU.

¹⁶ Mill-15 ta' Frar 2020, il-qrati huma l-unika awtorità kompetenti biex toħroġ Mandat ta' Arrest Ewropew. L-Att dwar l-Estradizzjoni ta' Trasgressuri, it-Taqsima 46 u 47. Ara wkoll ir-Rapport mill-Kummissjoni Ewropea dwar l-implimentazzjoni tad-Deċiżjoni Kwadru tal-Kunsill tat-13 ta' Ġunju 2002 dwar il-mandat ta' arrest Ewropew u l-proċeduri ta' konsenja bejn l-Istati Membri, p. 5-6.

Kwalità

Inholoq xi thassib dwar in-nefqa li qed tonqos ghas-sistema ġudizzjarja. In-nefqa tad-Danimarka fuq il-qrati bħala perċentwal tal-PDG hija baxxa u naqset f'dawn l-aħħar snin¹⁷. L-ġhadd ta' imħallfin għal kull abitant huwa wkoll b'mod partikolari baxx¹⁸. Rapport tal-2020 mill-Assoċjazzjoni tal-Imħallfin dwar "Il-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-imħallfin" jipprovdi analiżi dettaljata tal-ammont ta' xogħol tal-imħallfin, fejn enfasizza li l-ġhadd ta' imħallfin staġnat u r-rizorsi tnaqqsu bil-mod mill-2011, filwaqt li l-volum ta' każijiet żdied¹⁹. B'mod partikolari, inholoq thassib dwar it-tnaqqis fil-persunal tal-qorti, li jpoġġi piż tax-xogħol oġhla fuq l-imħallfin. F'Ġunju 2020, il-Gvern ta finanzjament addizzjonali lill-qrati biex jittrattaw zieda fl-arretrati minhabba l-ġheluq tal-qrati matul il-pandemija tal-COVID-19, li tipprevedi karigi addizzjonali għall-imħallfin²⁰.

Xi inizjattivi biex jiġu indirizzati l-isfidi pendenti rigward id-diġitalizzazzjoni tal-ġudikatura għadhom għaddejjin. Mezzi elettronici għall-preżentazzjoni ta' kawża u tahrík online u biex jiġu segwiti l-istadji tal-proċedimenti huma disponibbli biss sa grad limitat fil-qrati²¹. Filwaqt li s-sentenzi tat-tielet istanza kollha huma ppubblikati, dan huwa biss parzjalment il-każ għal sentenzi tal-ewwel u t-tieni istanza u l-arranġamenti għall-leggibbiltà mill-magni tas-sentenzi huma limitati²². Skont informazzjoni mill-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali, qed tithejja bażi ta' *data* komprensiva ta' sentenzi, inkluża l-anonimizzazzjoni tas-sentenzi, għall-2021. L-Amministrazzjoni Nazzjonali tal-Qrati qed timplimenta wkoll proġett biex tuża għodod diġitali biex timmonitorja t-tul medju tal-kawżi pendenti, li għandu l-għan li jgħin biex fil-futur ikun hemm każijiet ta' ġestjoni tal-każijiet futuri²³.

Effiċjenza

Is-sistema ġudizzjarja tittratta l-volum ta' kawżi tagħha b'mod effiċjenti, iżda r-rata tal-ikklijar naqset xi ftit. Iż-żmien stmat biex jiġu solvuti kawżi ċivili, kummerċjali, amministrattivi u oħrajn huwa baxx hafna, u jibqa' taħt il-medja għall-kawżi ċivili u kummerċjali kontenzjużi fil-każijiet kollha, għalkemm żdied bi ftit f'dawn l-aħħar snin²⁴. Fl-istess ħin, ir-rata tal-ikklijar għal kawżi ċivili u kummerċjali kontenzjużi naqset xi ftit f'dawn l-aħħar snin, u naqset minn 102 % fl-2017 għal 95 % fl-2018 u 94 % fl-2019. L-ġhadd ta' każijiet pendenti għadu baxx, b'mod partikolari għall-kawżi ċivili u kummerċjali kontenzjużi²⁵.

¹⁷ In-nefqa għal kull abitant hija f'livell medju, iżda naqset b'mod konsistenti wkoll mill-2012. Il-Figuri 32 u 33, Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020.

¹⁸ Il-Figura 35, Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020.

¹⁹ L-Assoċjazzjoni Daniża tal-Imħallfin, il-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-imħallfin, p. 5-8.

²⁰ Il-Komunikat tal-Ministeru tal-Ġustizzja tal-24 ta' Ġunju 2020, Imħallfin godda jridu jtaffu l-pressjoni fuq il-qrati.

²¹ Il-Figura 27, Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020.

²² Il-Figuri 28 u 29, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020.

²³ Kontribut mid-Danimarka għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, p.10.

²⁴ Ma hi disponibbli ebda *data* separata dwar każijiet amministrattivi.

²⁵ Il-Figuri 5-15, Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020. Id-*data* tal-2019 dwar ir-rata tal-ikklijar tinsab fuq: Il-Qrati Daniżi, il-Kawżi Ċivili.

II. QAFAS KONTRA L-KORRUZZJONI

Is-sistema ta' kontra l-korruzzjoni hija fil-biċċa l-kbira bbażata fuq regoli informali dwar l-etika u l-integrità kif ukoll in-normi soċjali u l-iskrutinju pubbliku. Diversi awtoritajiet huma involuti fil-prevenzjoni tal-korruzzjoni, il-promozzjoni ta' prattika amministrattiva tajba u l-konformità mal-qafas legali. Dan jinkludi fost l-oħrajn l-Awtorità ta' Sorveljanza Finanzjarja, l-Ombudsman Parlamentari u l-Awditur Ġenerali. L-Aġenzija tal-Impjegat u l-Kompetenza u l-Uffiċċju tal-Prim Ministru għandhom responsabbiltajiet fir-rigward tal-promozzjoni tal-integrità fost il-haddiema taċ-ċivil u l-Ministri. Unità speċjalizzata għall-korruzzjoni u każijiet ta' tixhim barrani tal-Prosekutur tal-Istat għall-Kriminalità Ekonomika u Internazzjonali Serja għandha kompetenzi speċjali biex tinvestiga każijiet ta' korruzzjoni serji. Il-prevenzjoni tal-korruzzjoni hija rregolata b'mod wiesa' għall-impjegati taċ-ċivil, iżda bħalissa d-Danimarka ma għandha l-ebda liġi speċifika li tiproteġi lill-informaturi.

Id-Danimarka tikklassifika fil-ewwel post kemm fl-Unjoni Ewropea kif ukoll fid-dinja fl-Indiċi dwar il-Perċezzjoni tal-Korruzzjoni Internazzjonali tat-Trasparenza²⁶. Hamsa u tletin fil-mija biss ta' dawk li wiegħbu għall-istharrig tal-Ewrobarometru jikkunsidraw li l-korruzzjoni hija mifruxa ħafna (il-medja tal-UE: 72 %) u 7 % biss jgħidu li huma affettwati personalment mill-korruzzjoni fil-ħajja tagħhom ta' kuljum (il-medja tal-UE: 26 %). Fir-rigward tan-negozji, 16 % tal-kumpaniji jqisu li l-korruzzjoni hija mifruxa ħafna (medja tal-UE: 63 %) u 5 % biss tal-kumpaniji jqisu li l-korruzzjoni hija problema meta jsir in-negozju (il-medja tal-UE: 37 %). 25 % tan-nies isibu li hemm biżżejjed prosekuzzjonijiet li rnexxew biex jiskoraġġixxu persuni minn prattiki korrotti (il-medja tal-UE: 36 %) filwaqt li 51 % tal-kumpaniji jqisu li l-persuni u n-negozji li jinqabdu għat-tixhim ta' uffiċjal għoli jiġu kkastigati b'mod xieraq (il-medja tal-UE: 31 %)²⁷.

Il-Kodiċi Kriminali Daniża tikkriminalizza l-korruzzjoni u reati relatati. Is-sanzjoni kriminali fir-rigward ta' tixhim attiv u tixhim passiv²⁸ fis-settur pubbliku hija multa jew prigunerija sa sitt snin u fir-rigward ta' tixhim fis-settur privat²⁹, multa jew prigunerija sa erba' snin. Fir-rigward ta' persuni ġuridiċi, jistgħu jiġu imposti multi fuq persuni ġuridiċi fir-rigward ta' reat skont id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi Kriminali³⁰. Fl-2018, id-Danimarka adottat emenda tal-Kodiċi Penali dwar il-ħasil tal-flus, li żżid il-piena applikabbli (għal piena massima ta' bejn 6 u 8 snin)³¹.

Id-Danimarka rrevediet l-approċċ ġenerali tagħha lejn l-infurzar u holqot unità speċjalizzata għal każijiet ta' korruzzjoni u ta' tixhim barrani fl-Uffiċċju tal-Prosekutur Speċjali għal kriminalità ekonomika (SØIK) fl-2014. Il-Pulizija, is-Servizz tal-Prosekuzzjoni u unità speċjalizzata fl-Uffiċċju tal-Prosekutur Speċjali għal kriminalità ekonomika (SØIK) huma l-awtoritajiet rilevanti għall-investigazzjoni u l-prosekuzzjoni tal-korruzzjoni. SØIK huwa dipartiment ta' prosekuzzjoni speċjalizzata li jiffunzjona wkoll bħala korp ta' koordinazzjoni. SØIK jospita wkoll l-unità nazzjonali ta' intelligence finanzjarja u sa mill-2015, għandu unità għal każijiet internazzjonali, inklużi każijiet li jikkonċernaw it-tixhim ta' uffiċjali pubbliċi barranin³². Fl-pulizija, kien hemm tishih reċenti tal-proċeduri ta'

²⁶ Transparency International (2020), 2019 Corruption Perceptions Index.

²⁷ Ewrobarometru Flash 482 (2019), L-attitudnijiet ta' negozji lejn il-korruzzjoni fl-UE.

²⁸ Kodiċi Kriminali. It-Taqsima 122 u t-Taqsima 144.

²⁹ Kodiċi Kriminali. It-Taqsima 299 (2).

³⁰ It-Taqsima 306 ara t-Taqsima 2

³¹ *Folketinget* (il-Parlament Daniż), l-Att Nru 711 mill-2018.

³² UNCAC (2017), UNCAC implementation review – country review report of Denmark.

akkwist u sforzi biex l-uffiċjali tal-pulizija jiġu infurmata u mharrġa dwar il-Kodiċi ta' Etika adottat fl-2015³³. Sistema ta' informatur stabbilita fl-2019 tippermetti r-rappurtar ta' reati kriminali u ksur tal-liġi amministrattiva, inklużi kunflitti ta' interess. Iċ-ċittadini jistgħu jindirizzaw ilmenti lill-Awtorità Indipendenti għall-Ilmenti mill-Pulizija, li teżegwixxi sorveljanza esterna u kontroll tal-Pulizija u tas-Servizz ta' Prosekuzzjoni³⁴. Madankollu, GRECO rrakkomanda li l-awtoritajiet janalizzaw il-ħtieġa għall-introduzzjoni ta' rekwiżit għall-uffiċjali tal-pulizija biex jiddikjaraw interessi finanzjarji fuq bażi regolari, kif ukoll miżuri biex jiżied l-għarfien fost il-persunal tal-pulizija dwar id-dmir tagħhom li jirrapportaw imġiba ħażina relatata mal-korruzzjoni fis-servizz tal-pulizija³⁵.

Id-Danimarka ma għandhiex entità dedikata għall-promozzjoni tal-integrità u l-prevenzjoni tal-korruzzjoni, iżda pjuttost diversi awtoritajiet b'kompiti distinti. Filwaqt li d-Danimarka ma għandhiex aġenzija jew strateġija ddedikata kontra l-korruzzjoni, hija stabbilit Forum Kontra l-Korruzzjoni³⁶ li jiltaqa' fuq bażi *ad hoc* għall-awtoritajiet biex itejbu l-koordinazzjoni u jikkondividu l-informazzjoni. Il-ministeri jikkooperaw u jabbozzaw liġijiet kontra l-korruzzjoni. L-awtorità tas-Sorveljanza Finanzjarja ħarġet gwida, manwali u struzzjonijiet dwar il-kondotta etika u l-aspetti finanzjarji tal-għieda kontra l-korruzzjoni. L-Uffiċċju tal-Awditur Ġenerali jivverifika l-istituzzjonijiet tal-istat u jeżamina l-ispejjeż li ngħataw mandat mill-Parlament u minn Kumpaniji tal-Istat. Barra minn hekk, awtoritajiet oħra bħall-Impjegat u l-Aġenzija ta' Kompetenza fil-Ministeru tat-Taxxa u l-Uffiċċju tal-Prim Ministru għandhom kompiti relatati mal-promozzjoni tal-integrità u l-prevenzjoni tal-korruzzjoni relatati mal-ġestjoni tal-amministrazzjoni pubblika³⁷. It-tradizzjoni tad-Danimarka ta' standards etiċi għoljin u ta' trasparenza fil-proċeduri pubbliċi wasslet għal ffit regoli formali jew miżuri ta' kontroll għall-prevenzjoni tal-korruzzjoni, b'mod partikolari għall-persuni fdati bil-funzjonijiet eżekuttivi ewlenin, u l-GRECO rrakkomanda li jiġu fformulati regoli li huma aktar vinkolanti³⁸.

L-Aġenzija tal-Impjegati u l-Kompetenza ħarġet kodiċijiet ta' kondotta għall-impjegati taċ-ċivil filwaqt li l-ministri jingħataw gwida dwar kwistjonijiet ta' integrità mal-ħatra. Verżjoni riveduta tal-Kodiċi ta' Kondotta fis-settur pubbliku ppubblikata f'Diċembru 2017 fiha regoli dwar l-impjeg sekondarju u rekwiżit ta' *decorum* għall-impjegati pubbliċi. Fl-2017 l-Aġenzija tal-Impjegat u ta' Kompetenza ppubblikat "Kodiċi ta' Kondotta fis-Settur Pubbliku" u fl-2015 il-"Kodiċi VII – 7 dmirijiet ewlenin" riveduti li jstabbilixxu standards etiċi u regoli ta' kondotta għall-impjegati pubbliċi. Biex dawn jiġu kkumplimentati, ġew żviluppati korsijiet ta' taġħlim elettroniku għall-impjegati kollha tal-amministrazzjoni ċentrali. Madankollu, dawn il-kodiċijiet ma japplikawx għall-ministri li huma pprovduti b'manwal bi gwida dwar kwistjonijiet ta' integrità mal-ħatra. Barra minn hekk, id-Danimarka ma għandha l-ebda kodiċi ta' etika għall-parlamentari jew għall-funzjonijiet eżekuttivi ewlenin³⁹, għalkemm dawn huma indirizzati f'ittra pubblika lill-Membri tal-Parlament li tinfirmahom dwar ir-responsabbiltajiet tagħhom fir-rigward tal-kondotta etika u li jiddefendu

³³ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report.

³⁴ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report, p 48.

³⁵ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report, ir-Rakkomandazzjonijiet xiii u xiv.

³⁶ Jgħaqqad flimkien ir-rappreżentanti tal-Ministeru tal-Ġustizzja, il-Prosekutur Ġenerali, is-SØIK, il-Ministeru għall-Affarijiet Barranin, il-Ministeru tal-Finanzi, eċċ. bil-għan li jittejbu l-koordinazzjoni u l-kondiviżjoni tal-informazzjoni bejn l-awtoritajiet fil-kuntest tal-għieda kontra l-korruzzjoni.

³⁷ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report, p. 17.

³⁸ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report.

³⁹ Kodiċi ta' kondotta bit-titolu "Imġiba tajba fis-settur pubbliku", imqassam lill-uffiċjali pubbliċi kollha. L-għan ta' din il-pubblikazzjoni huwa li jiġu ċċarati d-dmirijiet u r-responsabbiltajiet bażiċi għall-impjegati tas-settur pubbliku.

l-fiduċja tal-pubbliku. Il-GRECO rrakkomanda li jiġu żviluppata kodiċijiet ta' kondotta kemm għall-Membri tal-Parlament kif ukoll għall-membri tal-Gvern, b'mod partikolari fir-rigward tal-kunflitti ta' interess, u li tiġi żviluppata strateġija ġenerali għall-integrità tal-persuni bl-oġha funzjonijiet eżekuttivi⁴⁰.

L-Amministrazzjoni Pubblika hija marbuta b'regoli dwar l-imparzjalità, li jinvolvu d-dmir li tirrapporta kwalunkwe kunflitt ta' interess potenzjali. Skont l-Att dwar l-Amministrazzjoni Pubblika, kwalunkwe persuna impjegata minn, jew li taġixxi f'isem korp ta' amministrazzjoni pubblika, hija skwalifikata milli tiġi involuta f'każ partikolari, li tista' tqajjem dubji dwar l-imparzjalità. Sabiex jiġu evitati l-kunflitti ta' interess, il-Ministri huma meħtieġa jirrinunzjaw għal kwalunkwe okkupazzjoni (bi ħlas jew mingħajr ħlas) f'kumpanija privata jew pubblika meta jieħdu l-kariga⁴¹. Madankollu, dan ma jinkludix impjeg indipendenti, interessi finanzjarji, okkupazzjonijiet onorarji jew dawk assoċjati mal-partit politiku ta' ministru. Għalkemm id-dispożizzjonijiet tal-Att dwar l-Amministrazzjoni Pubblika huma applikabbli għall-Ministri, dan iħallilhom diskrezzjoni konsiderevoli biex jirrapportaw kunflitt ta' interess potenzjali jew apparenti, mingħajr ma jipprovdu ħafna gwida. Barra minn hekk, ma fihiex miżuri ta' infurzar⁴². Għall-Membri tal-Parlament, ma hemm l-ebda definizzjoni ġenerali ta' kunflitt ta' interessi u l-qafas attwali ma jipprovdi mekkanizmu ta' rappurtar. GRECO rrakkomanda l-introduzzjoni ta' rekwiżit ta' żvelar *ad hoc* meta jista' jitfaċċa kunflitt fir-rigward ta' kwistjoni li tkun qed tiġi kkunsidrata fi proċedimenti parlamentari⁴³.

Filwaqt li jeżistu sistemi ta' dikjarazzjoni tal-assi, dawn mhumiex ikkontrollati jew infurzati b'mod sistematiku. Għall-Membri tal-Parlament, registrazzjoni pubblika regolari ta' xogħlijiet u interessi finanzjarji teżisti u hija soġġetta għal skrutinju pubbliku fis-sit web tal-Parlament. Madankollu, il-GRECO rrakkomanda li fejn meħtieġ, jiġu żgurati standards ta' kondotta li huma applikabbli għalihom⁴⁴. Filwaqt li l-konformità tal-Membri tal-Parlament mar-registru tal-interessi ekonomiċi ġeneralment hija għolja, din mhijiex kompluta⁴⁵. Bl-istess mod, ma hemm l-ebda regola ġenerali rigward id-dmir li jiġu ddikjarati interessi finanzjarji għal impjegati taċ-ċivil ta' livell għoli, għalkemm il-ministri kollha huma meħtieġa jiddikjaraw l-interessi finanzjarji tagħhom fuq il-bażi ta' formola standard li għandha tiġi ppreżentata meta tidhol fil-kariga u aġġornata kull sena. L-iskema mhijiex ibbażata fuq leġiżlazzjoni, iżda gvernijiet suċċessivi kkonformaw mar-reġim bħallikieku obligatorju⁴⁶. Il-Ministri li huma wkoll Membri tal-Parlament mhumiex parti mill-iskema ta' dikjarazzjoni tal-Parlament. Għall-kuntrarju tar-reġim fis-seħħ għall-Membri tal-Parlament, din l-iskema tinkludi b'mod esplicitu ċerti interessi finanzjarji tal-konjuġi u/jew tas-šhab. Madankollu, GRECO rrakkomanda li dawn il-linji gwida jiġu promulgati f'leġiżlazzjoni, li jwessgħu l-ambitu tad-dikjarazzjonijiet u li jintroduċu kontrolli sostantivi⁴⁷.

⁴⁰ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report, ir-Rakkomandazzjonijiet i, ii u iii.

⁴¹ Skont l-Artikolu 8 tal-Att dwar ir-Remunerazzjoni u l-Pensjonijiet għall-Ministri.

⁴² GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report, paragrafu 67-69.

⁴³ GRECO Fourth Evaluation Round – Evaluation Report, ir-Rakkomandazzjoni ii.

⁴⁴ GRECO Fourth Evaluation Round – Evaluation Report, ir-Rakkomandazzjoni iv.

⁴⁵ Is-sit web Folketinget: <https://www.ft.dk/da/medlemmer/medlemmer-uden-registreringer>.

⁴⁶ Id-dikjarazzjonijiet għandhom jinkludu impjegi (li saru attwalment u f'dawn l-aħħar ħames snin), impjeg indipendenti b'fatturat annwali ta' aktar minn DKK 50 000 (madwar EUR 6 700), interessi korporattivi ta' aktar minn DKK 50 000 (madwar EUR 6 700) (inkluzi investimenti kurrenti), ftehimiet finanzjarji ma' impjegaturi preċedenti u/jew futuri, šhubija f'assoċjazzjonijiet.

⁴⁷ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report, ir-Rakkomandazzjonijiet vii, viii.

Is-sistema Daniża ma ghandhiex regoli ċari u gwida dwar kif persuni fdati b'funzjonijiet eżekuttivi ewlenin jimpenjaw ruhhom f'kuntatti ma' lobbisti. Lanqas ma hemm rekwiżiti ta' rapportar jew ta' divulgazzjoni applikabbli għal dawk li jfittxu li jinfluwenzaw azzjonijiet u politiki tal-gvern. Madankollu, filwaqt li fis-27 Stat Membru tal-UE, il-maġġoranza ta' dawk li wiegħbu jqisu li rabtiet stretti wisq bejn in-negozju u l-politika f'pajjiżhom iwasslu għal korruzzjoni, l-aktar punteġġi baxxi ġew irreġistrati fid-Danimarka (47 %) (medja tal-UE: 76 %) ⁴⁸. Il-lobbjar f'xi forma jew oħra (b'mod partikolari minn gruppi ta' interess) huwa parti aċċettata mill-proċess ta' teħid ta' deċiżjonijiet, bl-intenzjoni li jinholoq appoġġ fuq bażi wiesgħa għal deċiżjonijiet. Madankollu, ġie rakkomandat li jiġu introdotti regoli u gwida għal kuntatti ma' lobbisti u terzi persuni li jfittxu li jinfluwenzaw proċessi u deċiżjonijiet governattivi, u li tiżdied it-trasparenza ta' kuntatti bħal dawn ⁴⁹.

Ma hemmx regoli ċari dwar “revolving doors”. Fin-nuqqas ta' politika speċifika ta' “cooling off period”, kien hemm diversi rapporti ta' Ministri li jimxu direttament fl-oġhla karigi politiċi tal-lobbjar. Minkejja li GRECO rakkomanda l-introduzzjoni ta' regoli li jitrattaw l-impjeg ta' persuni fdati b'funzjonijiet eżekuttivi ewlenin wara t-terminazzjoni tas-servizz tagħhom fis-settur pubbliku, bħalissa ma hemm l-ebda pjanijiet konkreti biex jiġi introdott tali regolament ⁵⁰.

Hemm mekkanizmi ddedikati għall-protezzjoni tal-informaturi, iżda ma hemm l-ebda leġiżlazzjoni ġenerali. Bħalissa d-Danimarka ma għandha l-ebda liġi speċifika li tipproteġi lill-informaturi. Madankollu, l-leġiżlazzjoni teżisti fis-settur finanzjarju bħala parti mit-traspożizzjoni tad-Direttiva dwar ir-Rekwiżiti ta' Kapital IV ⁵¹. L-assoċjazzjoni tan-negozju Daniża tagħti pariri lill-kumpaniji biex jistabbilixxu arrangamenti fuq bażi volontarja jekk jixtiequ jaġhmlu dan. Barra minn hekk, hemm sistemi eżistenti oħra fis-seħħ fis-settur pubbliku jew f'ċerti oqsma speċifiċi għas-settur, inklużi l-proċeduri esterni u interni tal-Awtorità Superviżorja Finanzjarja, skema esterna tal-informaturi tal-Awtorità Daniża tan-Negozju rigward kwistjonijiet relatati ma' ksur potenzjali tal-leġiżlazzjoni tal-awditjar, u skema fil-qasam tal-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġionali u l-Fond Soċjali Ewropew ⁵².

Il-kwistjonijiet ta' finanzjament tal-partiti politiċi ġew enfasizzati f'evalwazzjonijiet internazzjonali, u l-biċċa l-kbira tar-rakkomandazzjonijiet għadhom ma ġewx implimentati. Dawn ir-rakkomandazzjonijiet jinkludu l-indirizzar ta' nuqqasijiet perċepiti bħan-nuqqas ta' obbligi dwar ir-rappurtar ta' donazzjonijiet lil hinn minn ċerti limiti, u l-iżgurar ta' monitoraġġ indipendenti fir-rigward tal-finanzjament ta' partiti politiċi u kampanji elettorali ⁵³. Iċ-ċifri tal-Ewrobarometru juru li d-Danimarka hija l-uniku pajjiż fejn il-proporzjon ta' dawk li wiegħbu li jaqblu li hemm biżżejjed trasparenza u superviżjoni tal-finanzjament tal-partiti politiċi naqas mill-2013 (41 % fl-2013, għal 34 % fl-2019 (medja tal-UE: 32%)) ⁵⁴.

⁴⁸ Ewrobarometru Speċjali 502 (2020).

⁴⁹ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report, ir-Rakkomandazzjoni v.

⁵⁰ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report, ir-Rakkomandazzjoni vi.

⁵¹ Id-Direttiva 2013/36/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Ġunju 2013 dwar l-aċċess għall-attività tal-istituzzjonijiet ta' kreditu u s-superviżjoni prudenzjali tal-istituzzjonijiet ta' kreditu u tad-ditti ta' investment.

⁵² Reċentement ġie stabbilit portal iddedikat tal-informaturi mill-Awtorità tan-Negozju Daniża għal twissijiet dwar frodi ma' skemi ta' kumpens coronavirus/covid-19 (LOV nr 796 af 09/06/2020).

⁵³ GRECO Third Evaluation Round - Second Compliance Report.

⁵⁴ Ewrobarometru Speċjali 502 (2020).

Filwaqt li l-mizuri repressivi jidhru li huma applikati b'mod adegwat, hemm nuqqas ta' statistika disponibbli b'mod wiesa' relatata mal-korruzzjoni. Ghalkemm kien hemm kundanni kriminali reċenti għal reati relatati mal-korruzzjoni⁵⁵ u deċiżjonijiet importanti tal-qorti huma ppubblikati fil-ġurnal ġudizzjarju uffiċjali ta' ħlas għall-aċċess, id-Danimarka ma tippubblikax statistika dwar investigazzjonijiet ta' tixhim barrani, u l-każijiet bdew jew ġew konkluzi⁵⁶.

⁵⁵ Bhal ksur ta' regoli dwar kunflitti ta' interess u użu ħazin ta' poter, u għadd ta' reati serji li ġew investigati b'rabta mal-ħasil tal-flus

⁵⁶ Transparency International (2018), Exporting corruption – progress report 2018: assessing enforcement of the OECD anti-bribery convention, p. 43.

III. IL-PLURALIŻMU TAL-MEDIA

Il-Kostituzzjoni tipprovdi l-qafas ġenerali għall-protezzjoni tal-libertà ta' espressjoni. Il-kompiti, l-istruttura organizzattiva u r-regoli ta' proċedura tal-awtorità regolatorja nazzjonali tal-media, il-Bord Daniż tar-Radju u t-Televiżjoni, huma preskritti fil-liġi. Ma hemm l-ebda liġi speċifika marbuta mat-trasparenza tas-sjieda tal-media jew l-allokazzjoni ta' reklamar tal-Istat. L-aċċess għad-dokumenti huwa rregolat fl-Att dwar l-Aċċess għad-Dokumenti Amministrattivi Pubbliċi tal-2014⁵⁷.

Il-Bord tar-Radju u t-Televiżjoni Daniż jopera b'mod indipendenti. Il-kompiti u l-istruttura organizzattiva tal-awtorità indipendenti huma stabbiliti fl-Att dwar ix-Xandir tar-Radju u t-Televiżjoni Daniż. L-unità tal-media fl-Aġenzija għall-Kultura u l-palazzi hija s-segretarjat tal-Bord tar-Radju u t-Televiżjoni. Skont il-Bord, huma jqisu li l-istruttura organizzattiva tagħhom hija robusta, anki jekk xi deċiżjonijiet wasslu għal interess politiku qawwi⁵⁸. Riskju baxx hafna għall-indipendenza u l-effikaċja tal-awtorità tal-media huwa rreġistrat ukoll fl-aħħar edizzjoni tal-Għodda għall-Monitoraġġ tal-Pluraliżmu tal-Media (Media Pluralism Monitor, MPM 2020). Ir-regoli ta' proċedura tal-Bord huma stabbiliti f'ordni eżekuttiva, li giet aġġornata wara r-reviżjoni tad-Direttiva dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviżiva (Audio-visual Media Services Directive, AVMSD). Il-Ministru jahtar tmien membri tal-Bord, inklużi l-president u l-viċi president għal erba' snin. Il-hatriet mill-ġdid huma possibbli. Membru wiehed jinhatar mill-Forum ta' Kollaborazzjoni għall-Organizzazzjonijiet ta' Semmiegħa u Spettaturi u membru wiehed mill-Assoċjazzjoni tal-Imħallfin. It-tkeċċija tal-kap/membri tal-korp kolleġġjali għandha ssegwi r-regoli tal-Att dwar l-Amministrazzjoni. Qabel id-deċiżjoni dwar it-tkeċċija, il-membru kkonċernat irid jinstema'. Id-Deċiżjoni trid tkun bil-miktub u għandha tinkludi spjegazzjoni. Barra minn hekk, il-membru jrid ikollu l-għażla li jippreżenta lment dwar id-deċiżjoni u li jappellaha quddiem qorti. Id-deċiżjonijiet tal-Bord tar-Radju u t-Televiżjoni ma jistgħux jiġu appellati lill-Ministeru – lill-qrati biss. Fir-rigward tad-deċiżjonijiet amministrattivi kollha, l-Ombudsman Parlamentari jista' jittratta l-ilmenti fir-rigward tal-ġestjoni tal-każ.

Il-Kunsill tal-Istampa Daniż (*Presse Nævnet*) huwa korp indipendenti awtoregulatorju taht il-Ministeru tal-Ġustizzja, stabbilit bil-liġi⁵⁹. Dan jittratta lmenti li jikkonċernaw il-media tal-massa Daniżi u huwa magħmul minn tmien membri mahtura mill-Ministru tal-Ġustizzja, li jirrappreżentaw lill-ġurnalisti, lill-pubbliku u lill-manigments editorjali tal-istampa stampata, tar-radju u tat-televiżjoni. Il-President u l-viċi-president jinhatru fuq rakkomandazzjoni mill-President tal-Qorti Suprema Daniża. Il-Kunsill tal-istampa jista' jesprimi l-kritika tiegħu f'kazijiet li jikkonċernaw etika tal-istampa b'saħħitha u jidderiegi l-EDITOR tal-media inkwistjoni biex tiġi ppubblikata twegiba u/jew deċiżjoni tal-Kunsill. Madankollu, ma tistax timponi sanzjoni jew tagħti kumpens finanzjarju lill-ilmentatur⁶⁰.

Ma hemm l-ebda regola speċifika dwar it-trasparenza tas-sjieda tal-media jew l-allokazzjoni ta' reklamar tal-Istat. Ir-reklamar tal-Istat irid ikun konformi mar-regoli ġenerali tal-Att dwar ix-Xandir bir-Radju u t-Televiżjoni u l-leġiżlazzjoni sekondarja b'rabta mal-Att, fuq il-bażi tal-AVMSD. Il-MPM tal-2020 jirrimarka li s-sjieda ta' aktar minn 20 %

⁵⁷ L-indiċi Dinji tal-Libertà tal-Istampa ta' Reporters Without Borders kontinwament jikklassifika lid-Danimarka fost il-pajjiżi bl-aqwa prestazzjoni, attwalment fit-tielet post. Ara <https://rsf.org/en/ranking>

⁵⁸ Input bil-miktub mill-Bord tar-Radju u t-Televiżjoni, p. 1 - 2.

⁵⁹ L-Att dwar ir-Responsabbiltà għall-Media – l-Att ta' Konsolidament 2018-12-27 nru 1719.

⁶⁰ Is-Sit Web tal-Kunsill tal-Istampa Daniż (*Presse Nævnet*), <https://www.pressenaevnet.dk/press-ethical-rules/>.

tal-ishma għandha tiġi inkluża fil-kontijiet annwali fil-kumpaniji kollha, inklużi l-kumpaniji tal-media, iżda ma hemm l-ebda rekwiżiti partikolari għall-kumpaniji tal-media. Il-partijiet interessati tal-media Daniza indikaw li minkejja n-nuqqas ta' regoli speċifiċi, xorta waħda jqisu li l-livell ta' trasparenza nazzjonali tas-sjeda tal-media huwa pjuttost sodisfaċenti fil-prattika, b'mod partikolari permezz tar-Registru tan-Negożju Ċentrali u fir-rigward tas-sidien tal-mezzi ewlenin tal-media⁶¹.

Id-dritt għall-informazzjoni huwa suġġett għal ċerti restrizzjonijiet. L-Att dwar l-Aċċess għad-Dokumenti Amministrattivi Pubbliċi, li jipprovdi r-regoli lill-korpi amministrattivi pubbliċi kollha u lill-Ministeri dwar l-aċċess pubbliku għall-informazzjoni u d-dokumenti, ġie emendat fl-2014, u sussegwentement jillimita l-aċċess pubbliku u ġurnalistiku għal ċerti fajls tal-gvern⁶². L-Artikolu 7 tal-Att jiddikjara li kulhadd jista' jitlob li d-dokumenti jiddaħhlu jew jinholqu minn korp ta' amministrazzjoni pubblika bħala parti mill-proċeduri amministrattivi tiegħu b'rabta mal-attivitajiet tiegħu bħala awtorità. Dan l-aċċess, madankollu, huwa limitat fir-rigward ta' xi tipi ta' każijiet, dokumenti jew informazzjoni, b'mod partikolari dokumenti ta' hidma interni ta' awtoritajiet jew dokumenti li jkunu qed jiġu skambjati fi żmien meta Ministru jkollu bżonn il-parir u l-avukat tal-persunal tiegħu⁶³. Il-partijiet ikkonċernati jindikaw li l-eżenzjonijiet f'każijiet li jinvolvu assistenza u pariri lill-Ministru u l-komunikazzjoni mal-membri tal-Parlament fil-proċess legiżlattiv jista' jkollhom l-effett li jzommu kunfidenzjali l-bażi ta' xi ftehimiet politici⁶⁴. L-Ombudsman Parlamentari sab ukoll l-eċċezzjoni dwar is-servizz Ministerjali li għandu effett restrittiv fuq id-dritt ta' aċċess fil-prattika⁶⁵.

Id-Danimarka għandha tradizzjoni b'saħħitha tal-libertà tal-espressjoni. Il-qafas ġenerali għall-protezzjoni tal-libertà ta' espressjoni jinsab fil-Kostituzzjoni⁶⁶. L-indiċi Dinji tal-Libertà tal-Istampa ta' Reporters Without Borders kontinwament jikklassifika lid-Danimarka fost il-pajjiżi bl-aqwa prestazzjoni, li bħalissa tinsab fit-tielet post fid-dinja⁶⁷. Madankollu, fid-Danimarka l-prigunerija hija fost is-sanzjonijiet possibbli għal malafama⁶⁸. L-MPM tal-2020 jirrigwarda l-protezzjoni tal-libertà tal-espressjoni biex jiġu trasferiti riskji żgħar ħafna minħabba r-robustezza ġenerali tat-tradizzjoni demokratika u l-istituzzjonijiet fid-Danimarka. Fl-2019 u fl-2020, il-Pjattaforma tal-Kunsill tal-Ewropa biex tippromwovi l-protezzjoni tal-ġurnalizmu u s-sikurezza tal-ġurnalisti ma ppubblikat l-ebda allert dwar id-Danimarka⁶⁹. Fl-2017/2018, bil-għan li jiġu vvalutati l-qafas u l-kundizzjonijiet ġenerali għal-libertà tal-espressjoni, giet stabbilita Kummissjoni speċifika dwar il-Libertà ta' Espressjoni⁷⁰.

⁶¹ Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara fil-pajjiż.

⁶² Għandu jiġi nnutat ukoll f'dan il-kuntest li skont l-MPM 2020, ir-riskju prinċipali għall-protezzjoni tal-ġurnalisti jinsab fil-fatt li d-dritt għall-informazzjoni mhuwiex protett esplicitament fil-kostituzzjoni.

⁶³ It-Taqsimiet minn 19 sa 33 u t-Taqsima 35 tal-Att dwar l-Aċċess għad-Dokumenti Amministrattivi Pubbliċi.

⁶⁴ It-Taqsimiet 24 u 27(2) tal-Att dwar l-Aċċess għad-Dokumenti Amministrattivi Pubbliċi; Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara fil-pajjiż u pereżempju dikjarazzjonijiet mill-Unjoni Daniza tal-Ġurnalisti, Amministrazzjoni Miftuħa; jew Danske Medier., Danske Medier, nhar il-Hamis, tilqa' b'sodisfazzjon il-pubblikazzjoni tar-rapport tal-Kummissjoni dwar il-Libertà ta' Espressjoni.

⁶⁵ It-Taqsima 24 tal-Att dwar l-Aċċess għad-Dokumenti Amministrattivi Pubbliċi. Ir-Rapport Annwali tal-Ombudsman Parlamentari (2016), p. 141-142.

⁶⁶ It-Taqsima 77 tal-Kostituzzjoni.

⁶⁷ Reporters without Borders, 2020 World Press Freedom Index.

⁶⁸ https://cmpf.eui.eu/wp-content/uploads/2019/01/decriminalisation-of-defamation_Infographic.pdf

⁶⁹ Il-Kunsill tal-Ewropa, Pjattaforma biex tippromwovi l-protezzjoni tal-ġurnalizmu u s-sikurezza tal-ġurnalisti <https://www.coe.int/en/web/media-freedom>.

⁷⁰ Kontribut mid-Danimarka għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 20.

Dan ta r-rapport tiegħu f'April 2020, u kkontribwixxa għal diskussjonijiet politiċi wesgħin rigward l-*istatus* tal-libertà ta' espressjoni fis-socjetà Daniża⁷¹.

IV. KWISTJONIJET ISTITUZZJONALI OHRA RELATATI MAL-KONTROLLI U L-BILANĊI

Id-Danimarka għandha sistema ta' gvern unikamerali, parlamentari, li fiha kemm il-Gvern kif ukoll il-membri tal-Parlament jistgħu jipproponu leġislazzjoni, għalkemm l-abbozzi ta' liġijiet huma b'mod ġenerali pprezentati mill-Gvern. Fin-nuqqas ta' qorti kostituzzjonali, revizjoni ta' kostituzzjonalità *ex post* tista' ssir mill-qrati kollha f'każijiet konkreti⁷². L-Ombudsman Parlamentari jipprovdi sorveljanza fuq deċiżjonijiet minn awtoritajiet pubbliċi u l-Istitut Daniż għad-Drittijiet tal-Bniedem jimmonitorja r-rispett tad-drittijiet fundamentali.

Il-proċess għall-promulgazzjoni tal-leġislazzjoni jinvolvi proċess preparatorju komprensiv. Il-linji gwida dwar il-kwalità legali tal-Ministeru tal-Ġustizzja⁷³ jipprovdu struzzjonijiet dettaljati dwar il-proċess għat-thejjija tal-leġislazzjoni, inkluż dwar il-programmazzjoni leġislattiva u l-passi preparatorji, bħal kummissjonijiet preparatorji potenzjali u valutazzjonijiet tal-impatt obligatorji (*inter alia* l-impatt ekonomiku u ambjentali u l-konsegwenzi amministrattivi għaċ-cittadini). Abbozzi ta' liġijiet mill-Gvern huma ġeneralment ippubblikati għal konsultazzjoni miftuħa fuq portal tal-Gvern (għal perjodu minimu rakkomandat ta' erba' ġimgħat) u jintbagħtu direttament għall-konsultazzjoni esterna lill-awtoritajiet u l-organizzazzjonijiet ikkonċernati⁷⁴. Abbozzi ta' liġijiet jgħaddu wkoll minn revizjoni leġislattiva teknika mill-Ministeru tal-Ġustizzja, inkluż biex tiġi żgurata l-konformità mal-obbligi internazzjonali tad-drittijiet tal-bniedem⁷⁵.

L-Ombudsman Parlamentari għandu rwol ewlieni biex jipprovdi sorveljanza ta' deċiżjonijiet amministrattivi. L-Ombudsman Parlamentari, elett mill-Parlament wara kull elezzjoni ġenerali⁷⁶, jiffunzjona bħala awtorità tal-appell għal deċiżjonijiet amministrattivi, u jipprovdi valutazzjoni dwar il-konformità tal-atti tal-awtoritajiet pubbliċi mal-leġislazzjoni eżistenti jew mal-prattika amministrattiva tajba. L-Ombudsman jista' jaġixxi fuq il-bażi ta' lmenti jew iwettaq investigazzjonijiet b'inizjattiva proprja. Fl-2019, l-Ombudsman ittratta 5 368 ilment, li hafna minnhom kienu relatati ma' kwistjonijiet ta' aċċess għal registri pubbliċi, u 163 investigazzjonijiet b'inizjattiva proprja li jiffukaw fuq kwistjonijiet aktar ġenerali li jaffettwaw numru akbar ta' ċittadini⁷⁷. L-opinjoni tal-Ombudsman, li jistgħu jinkludu rakkomandazzjonijiet lill-awtoritajiet biex jifitħu mill-ġdid każ jew jibdli deċiżjoni, mhumiex vinkolanti. Skont l-informazzjoni kemm mill-awtoritajiet kif ukoll mill-Ombudsman, l-awtoritajiet pubbliċi ġeneralment isegwu r-rakkomandazzjonijiet fil-prattika. Minbarra l-Ombudsman, fl-2018 l-Istitut Daniż tad-Drittijiet tal-Bniedem jaħdem bħala Istituzzjoni Nazzjonali tad-Drittijiet tal-Bniedem u reġa' ġie akkreditat bi *Status* ta' A-Status mill-Global Alliance of National Human Rights Institutions. Jaġixxi wkoll bħala l-korp nazzjonali tal-ugwaljanza.

⁷¹ F'konformità mar-Rakkomandazzjoni CM/REC (2016) 4 tal-Kumitat tal-Ministri tal-Kunsill tal-Ewropa dwar il-protezzjoni tal-ġurnaliżmu u s-sikurezza tal-ġurnalisti u atturi ohra tal-media li titlob qafas leġislattiv komprensiv li jippermetti lill-ġurnalisti u lil atturi ohra tal-media jikkontribwixxu b'mod effettiv għad-dibattitu pubbliku u mingħajr biża'.

⁷² Dan jiġri rari u kien hemm biss każ wiehed fejn il-Qorti Suprema ddeċidiet li ma tapplikax liġi minhabba li hija inkompatibbli mal-Kostituzzjoni, fil-Kawża tal-1999, Tvand, U 1999.841 H.

⁷³ Il-Ministeru tal-Ġustizzja, Linji Gwida dwar il-Kwalità Legali.

⁷⁴ Ara l-pjattaforma onlajn *Hovingportalen*.

⁷⁵ Kontribut mid-Danimarka għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 24.

⁷⁶ L-Ombudsman jista' wkoll jitkeċċa mill-Parlament, jekk ma jibqax igawdi mill-fiduċja tiegħu.

⁷⁷ L-Ombudsman Parlamentari, Rapport Annwali tal-2019, p. 39.

L-ispazju tas-soċjetà ċivili fid-Danimarka huwa kkunsidrat miftuh⁷⁸ u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili huma involuti mill-qrib permezz ta' Kunsill tad-Drittijiet tal-Bniedem. L-Istitut Daniż għad-Drittijiet tal-Bniedem jinvolvi numru kbir ta' organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili minn oqsma tematiċi differenti permezz tal-Kunsill tad-Drittijiet tal-Bniedem tiegħu, li jivvaluta t-tfassil u l-implimentazzjoni tal-attivitajiet tal-NHDB, li jista' jirrakkomanda attivitajiet godda u jahtar sitta mill-14 membru tal-bord tad-diretturi⁷⁹.

Il-proċess ta' tehid ta' deċiżjonijiet li wassal għas-sospensjoni tal-attivitajiet tal-qrati matul il-pandemija tal-COVID-19 kien soġġett għal dibattitu. Ittiehdu miżuri ta' emerġenza b'reazzjoni għall-pandemija tal-COVID-19 fuq il-bażi ta' emenda tal-Liġi dwar l-epidemiji li tittrasferixxi s-setgħa li jiġu adottati digrieti biex tiġi miġġielda l-pandemija sal-Ministru tas-Saħħa. Il-liġi ġiet adottata unanimament mill-Parlament fit-12 ta' Marzu 2020⁸⁰. Fl-istess jum, l-Amministrazzjonijiet tal-Qrati Nazzjonali habbru li fid-dawl tal-pandemija tal-COVID-19, se jinżammu biss il-funzjonijiet l-aktar kritiċi tal-qrati u jiġu prijoritizzati kazijiet urġenti u kritiċi⁸¹. Minn dak iż-żmien 'l hawn, deher xi dibattitu dwar jekk din id-deċiżjoni ttehdix f'konformità mad-dispożizzjonijiet kostituzzjonali rigward l-indipendenza tal-qrati. Studju mill-grupp ta' riflessjoni Justitia⁸², jišhaq li l-Amministrazzjoni Nazzjonali tal-Qrati jista' jkun li marret oltre fil-gwida tagħha, billi, fuq il-bażi tal-Kostituzzjoni u l-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja, l-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali m'għandhiex is-setgħa li tiegħu deċiżjonijiet dwar il-prijoritizzazzjoni ta' kazijiet minflok il-qrati. F'dikjarazzjonijiet pubbliċi, l-akkademiċi u l-Assoċjazzjoni tal-Imħallfin esprimew ukoll tħassib, filwaqt li rrikonoxxew iċ-ċirkostanzi straordinarji li kienu jehtiegu azzjoni rapida. Il-Ministeru tal-Ġustizzja u l-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali kkontestaw dawn il-fehmiet⁸³. Il-Parlament hatar bord ta' esperti indipendenti, li se jeżamina t-trattament ġenerali tal-Gvern tal-pandemija u huwa mistenni li jipprezenta riżultati sa tmiem l-2020.

L-Amministrazzjoni Nazzjonali tal-Qrati hija attiva fil-promozzjoni tal-istat tad-dritt. F'dawn l-aħħar snin, l-Amministrazzjoni Nazzjonali tal-Qrati wettqet sensiela ta' sforzi biex tippromwovi l-istat tad-dritt, fehim aħjar tas-sistema ġudizzjarja għal varjetà ta' gruppi fil-mira u ttejjeb l-enfasi fuq l-utent tas-sistema ġudizzjarja. Dan jinkludi inizjattivi indirizzati lill-pubbliku ġenerali, permezz ta' vidjos edukattivi, lit-tfal tal-iskola permezz ta' kurrikuli mudell għall-għalliema, lill-ġurnalisti permezz ta' sit web iddedikat u biex jittellgħu l-imħallfin, billi jingħataw materjali ta' informazzjoni komprensivi lilhom qabel ma jibdew il-mandat tagħhom⁸⁴.

⁷⁸ Klassifikazzjoni minn CIVICUS; il-klassifikazzjonijiet huma fuq skala ta' ħames kategoriji definiti bħala: miftuħa, imnaqqsqa, imxekkla, imrażżna u magħluqa.

⁷⁹ Il-Kunsill tad-Drittijiet tal-Bniedem jinkludi organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili pereż. li jaħdmu fl-oqsma tal-ġudikatura, il-media jew ir-refuġjati kif ukoll il-ministeri, l-awtoritajiet pubbliċi u l-partiti politiċi (membri mingħajr id-dritt tal-vot). Il-membri l-oħra tal-bord tad-diretturi jinhatru mill-universitajiet Daniżi, il-Kunsill tal-Groenlandja għad-Drittijiet tal-Bniedem u l-membri tal-persunal tal-NHRIs.

⁸⁰ Is-setgħa li jiġu adottati tali digrieti kienet qabel kienet tappartjeni lil kumitati ta' uffiċjali tas-saħħa u politiċi fil-livell lokali. L-adozzjoni tal-emenda segwiet il-proċedura legiżlattiva ordinarja iżda bi tliet seduti ta' smiġh miġbura fi 18-il siegħa – l-użu ta' tali proċedura rapida jista' jiġi deċiż b'votazzjoni ta' ¾ mill-Parlament.

⁸¹ L-amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali, Thejjiġa f'każ ta' Emerġenza fil-Qrati tad-Danimarka: Aktar informazzjoni.

⁸² Justitia, l-Istat tad-Dritt u l-COVID-19, p. 95-104.

⁸³ Informazzjoni, Il-Posta titfa' dubji dwar jekk l-għeluq tal-qrati sarx f'konformità mal-Kostituzzjoni.

⁸⁴ Għal aktar informazzjoni ara s-sit web tal-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali.

L-Anness I: Lista ta' sorsi f'ordni alfabetiku*

* Il-lista tal-kontribuzzjonijiet riċevuti fil-kuntest tal-konsultazzjoni għar-rapport tal-Istat tad-Dritt tal-2020 tinsab fis-sit (is-sit web tal-COM).

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2020), 2020 Media pluralism monitor. <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

CEPEJ (2020), Study on the functioning of judicial systems in the EU Member States.

CIVICUS, Monitor tracking civic space: Denmark. <https://monitor.civicus.org/country/denmark/>.

Danske Medier (1 ta' Mejju 2020)., Danske Medier tilqa' nhar il-Ħamis il-pubblikazzjoni tar-rapport tal-Kummissjoni dwar il-Libertà tal-Espressjoni. <https://danskemedier.dk/aktuelt/journalistik-og-redaktion/danske-medier-glaeder-sig-over-offentliggoerelsen-af-ytringsfrihedskommissionens-betaenkning/>.

GRECO (2014), Fourth Evaluation Round – Evaluation Report on Denmark on preventing corruption in respect of members of parliament, judges and prosecutors.

GRECO (2019), Third Evaluation Round – Second Compliance Report on Denmark on transparency of party funding.

GRECO (2019) Fifth Evaluation Round – Evaluation Report on Denmark on preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies.

GRECO (2020), Fourth Evaluation Round – *Interim* Compliance Report on Denmark on preventing corruption in respect of members of parliament, judges and prosecutors.

Il-Gvern Daniż (2020), Kontribuzzjoni mid-Danimarka għar-Rapport dwar l-Istat tad-Dritt 2020.

Il-Gvern Daniż (2019). Strengthening action against financial crime. https://www.regeringen.dk/media/6607/aftale-om-styrkelse-af-indsatsen-mod-finansiel-kriminalitet-270319_endelig.pdf.

Il-Kummissjoni Ewropea (2020), The EU Justice Scoreboard.

Il-Kummissjoni Ewropea (2020), Report on the implementation of Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and surrender procedures between Member States.

Il-Kunsill tal-Ewropa: Il-Kumitat tal-Ministri (2000), ir-Rakkomandazzjoni Rec (2000)19 tal-Kumitat tal-Ministri lill-Istati Membri dwar ir-Rwol tal-Prosekuzzjoni Pubblika fis-Sistema tal-Ġustizzja Kriminali.

Il-Kunsill tal-Ewropa: Il-Kumitat tal-Ministri (2010), ir-Rakkomandazzjoni CM/Rec(2010)12 tal-Kumitat tal-Ministri lill-Istati Membri dwar l-imhallfin: indipendenza, effiċjenza u responsabbiltajiet.

Il-Kunsill tal-Ewropa: Il-Kumitat tal-Ministri (2016), ir-Rakkomandazzjoni CM/REC(2016)4 tal-Kumitat tal-Ministri lill-Istati Membri dwar il-protezzjoni tal-ġurnalizmu u s-sikurezza tal-ġurnalisti u atturi oħra tal-media.

Il-Kunsill tal-Ewropa, Pjattaforma biex jipromwovi l-protezzjoni tal-ġurnalizmu u s-sikurezza tal-ġurnalisti — id-Danimarka <https://www.coe.int/en/web/media-freedom>.

Il-Ministeru tal-Ġustizzja, Linji Gwida dwar il-Kwalità Legali. <https://lovkvalitet.dk/>.

Il-Ministeru tal-Ġustizzja (24 ta' Ġunju 2020), Imhallfin ġodda jridu jtaffu l-pressjoni fuq il-qrati. <https://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2020/nye-dommere-skal-lette-preset-paa-domstolene>.

Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, sentenza tal-25 ta' Lulju 2018, LM, C-216/18 PPU.

Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, sentenza tas-27 ta' Mejju 2019 fil-Kawzi Magħquda *OG*, C-508/18 u *PI*, C-82/19 PPU.

Il-Qrati Danizi (2020), Kawzi Ċivili, <https://domstol.dk/om-os/tal-og-fakta/civile-sager/>.

Il-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem, sentenza tad-9 ta' Jannar 2013, *Oleksandr Volokov vs l-Ukrajna*, ir-Rikors Nru 21722/11.

Informazzjoni (6 ta' Lulju 2020), Il-Posta titfa' dubji dwar jekk l-għeluq tal-qrati sarx f'konformità mal-Kostituzzjoni. https://www.information.dk/indland/2020/07/mailes-saar-tvivil-hvorvidt-nedlukningen-domstolene-overensstemmelse-grundloven?lst_mst

Justitia (2020), Rule of Law and COVID-19. <http://justitia-int.org/retsstaten-og-covid-19>.

L-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali, Thejjiġa f'każ ta' Emergenza fil-Qrati tad-Danimarka: Aktar informazzjoni. <https://www.domstol.dk/aktuelt/2020/3/noedberedskab-ved-danmarks-domstole-yderligere-information/>.

L-Assoċjazzjoni Daniza tal-Imħallfin (2020), "Il-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-imħallfin".

Ombudsman Parlamentari (2020), Rapport Annwali tal-2019.

Ombudsman Parlamentari (2017), Rapport Annwali tal-2016.

Reporters without Borders, 2020 World Press Freedom Index.

Transparency International (2018), Exporting corruption – progress report 2018: assessing enforcement of the OECD anti-bribery convention. https://images.transparencycdn.org/images/2018_Report_ExportingCorruption_English_200402_075046.pdf.

UNCAC (2017), UNCAC implementation review – country review report of Denmark. https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2017_10_21_Denmark_Final_Country_Report.pdf.

Unjoni Daniza tal-Ġurnalisti, Amministrazzjoni Miftuħa <https://journalistforbundet.dk/offentlighedslov>.

Żjara virtwali fil-pajjiż lid-Danimarka fil-kuntest tar-Rapport dwar l-Istat tad-Dritt tal-2020.

Anness II: Żjara tal-pajjiż fid-Danimarka

Is-servizzi tal-Kummissjoni kellhom laqgħat virtwali f'Ġunju u f'Lulju 2020 ma':

- Danske Medier
- Il-Kunsill tal-Istampa Daniż
- Il-Ministeru tal-Ġustizzja
- Il-Qorti Suprema
- Is-Servizz tal-prosekuzzjoni
- L-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali
- L-Assoċjazzjoni Daniża tal-Ġurnalisti
- L-Assoċjazzjoni tal-Imħallfin Daniži
- L-Ombudsman Parlamentari
- L-Uffiċċju tal-Prosekutur Ġenerali
- Transparency International Denmark

Barra minn hekk, l-Aġenzija għall-Kultura u l-Palazzi pprovdiet kontribut bil-miktub minflok laqgħa virtwali.

* Il-Kummissjoni ltaqgħet ukoll mal-organizzazzjonijiet li ġejjin f'għadd ta' laqgħat orizzontali:

- Amnesty International
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- European Centre for Press and Media Freedom
- Federazzjoni Internazzjonali għad-Drittijiet tal-Bniedem
- Forum Ċiviku Ewropew
- Front Line Defenders
- ILGA-Europe
- Istitut Internazzjonali tal-Istampa
- Konferenza tal-Knejjes Ewropej
- Kummissjoni Internazzjonali tal-Ġuristi
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute
- Pjattaforma ta' Tagħlim tul il-Ħajja
- Reporters without Borders
- Stampa Hielsa Mhux Limitata
- Transparency International EU